

FOR 1997-09-01 nr 999: Forskrift om forvaltning av bever.

INNHOLD

Forskrift om forvaltning av bever.

- § 1. *Vassdragsvis forvaltning*
- § 2. *Definisjoner*
- § 3. *Åpning av jakt og fangst*
- § 4. *Vilkår for jakt og fangst*
- § 5. *Beverregion*
- § 6. *Kvotefastsetting*
- § 7. *Tellende vannlengde/areal*
- § 8. *Godkjenning av vald*
- § 9. *Vald over kommune- og fylkesgrenser*
- § 10. *Kvotetildeling*
- § 11. *Rapport*
- § 12. *Klage*
- § 13. *Dispensasjon*
- § 14. *Straff*
- § 15. *Ikrafttreden og oppheving*

Kommentarer til forskrift om forvaltning av bever

Andre relevante opplysninger

Forskrift om forvaltning av bever.

Fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 1. september 1997 med hjemmel i lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet § 9, § 16, § 17, § 18 og § 50, jf. kgl.res. av 2. april 1982. Se også utfyllende kommentarer etter forskriftsteksten.

§ 1. *Vassdragsvis forvaltning*

Forvaltning av bever skal være vassdragsvis.

Kommunen har ansvar for å utarbeide en langsiktig, felles og helhetlig målsetting for forvaltning av beverbestanden i enkeltvassdragene og for beverregionen som helhet. Kommuner som har felles beverregion skal samarbeide og koordinere sin forvaltning.

§ 2. *Definisjoner*

I disse forskrifter menes med følgende begreper:

Beverregion: det samlede geografiske område med hovedvassdrag og sidevassdrag som en beverbestand bruker gjennom året.

Vald: det geografiske område som godkjennes for jakt og fangst etter bever og som tildeles fellingstillatelser.

Tellende vannlengde: antall løpende kilometer langs vann, tjern, elver og bekker hvor bever har fast tilhold eller gjør seg fast bruk av.

Tellende areal: samlet arealgrunnlag i landskap sterkt oppbrutt av mindre vann, tjern og bekker, uten klart definerte vassdrag, og med en beverbestand som gjør bruk av hele området.

Driftsplan: en flerårig plan med målsettinger og retningslinjer for forvaltning og årlig avskyting av bever i et større vald.

Kvotefri jakt: jakt som utøves uten kvotebegrensning innenfor et område med driftsplan godkjent av kommunen.

§ 3. Åpning av jakt og fangst

Jakt og fangst etter bever kan bare foregå i de kommuner hvor dette er fastsatt av fylkesmannen.

Kommunen sender søknad om åpning av jakt og fangst til fylkesmannen innen 1. april.

Søknaden skal på forhånd gjøres kjent slik at jaktrettshavere og andre berørte interesser i kommunen har mulighet til å avgi uttalelse.

§ 4. Vilkår for jakt og fangst

Jakt og fangst av bever må ikke drives uten fellingstillatelse gitt av kommunen. Fellingstillatelsen er kun gyldig på det vald den er utskrevet på.

§ 5. Beverregion

Der det er formålstjenlig skal berørte kommuner samarbeide og koordinere sin forvaltning etter en helhetlig målsetting for stammen. Direktoratet kan etter søknad fra de berørte kommuner vedta å opprette et særskilt offentlig samarbeidsorgan, en bevernemnd. Denne får myndighet til å forvalte beverbestander som strekker seg over to eller flere kommuner.

§ 6. Kvotefastsetting

Kommunen fastsetter hvert år kvote for det antall bever som kan felles i kommunen. Kvoten fastsettes på bakgrunn av bestandsutvikling og bæreevne i området, samt skadeomfanget på produktiv skog og dyrket mark.

Kvoten skal fortrinnsvis fastsettes som en kvote gjeldende for hele kommunen. Kvote for hvert enkelt vassdrag eller del av kommunen kan fastsettes dersom forskjeller i tettheten av bever og biotopens kvalitet tilsier dette. Kommunen må herunder definere vassdragets avgrensning.

Kommunen kan godkjenne og fastsette vilkår for ordninger med kvotefri jakt og fangst. Kvotefritak skal bare gis de vald som har godkjent driftsplan i tråd med kommunens mål for beverforvaltninga. Driftsplanen kan inngås for 3-5 år om gangen og skal bygge på dokumentert kunnskap om bestandsforholdene for bever i området. Driftsplanen skal inneholde planmessige løsninger i forhold til beskatning, skadeforebygging og bestandsregistreringer.

§ 7. Tellende vannlengde/areal

Fylkesmannen avgjør ved åpning av jakt og fangst i en kommune i hvilke områder tellende vannlengde eller tellende areal skal legges til grunn ved kvotefordeling. Når jakt allerede er åpnet fastsetter fylkesmannen ved forskrift grunnlag for kvotefordeling i kommunen.

Fordelingen av fastsatt kvote på de enkelte vald skjer ved divisjon av kvotens størrelse på godkjent tellende vannlengde, eller tellende areal, i det område kvoten gjelder for.

Der eiendomsgrenser møtes midt i elver/bekker, får hver av rettighetshaverne med felles vannlengde regnet halvparten som tellende.

§ 8. Godkjenning av vald

Søknad om godkjenning av vald sendes kommunen innen 1. mai vedlagt kart i målestokk 1:50.000 med avgrensning av valdets yttergrenser.

Søknaden skal inneholde underskrift fra samtlige rettighetshavere, opplysninger avmerket på kart om hvor beveren har fast tilhold, og antall km vannlengde innen valdet. Det skal også gis opplysning til kommunen om ansvarlig for valdet.

Ved godkjenning av vald skal kommunen godkjenne den tellende vannlengde/areal som legges til grunn for tildeling av fellingstillatelser. Et vald må ha vannlengde/areal nok for å kunne tildeles minimum ett dyr ved første gangs godkjenning.

Valdet skal være sammenhengende og ha en arrondering som gjør det sikkerhetsmessig forsvarlig å utøve jakt og fangst.

§ 9. Vald over kommune- og fylkesgrenser

Etter forslag fra jaktrettshaverne kan kommunene godkjenne organisering av vald over kommune- og fylkesgrense. Dersom

de berørte kommunene ikke er enige, avgjøres saken av fylkesmannen i det fylket som har lengst tellende vannlengde eller størst tellende areal innen valdet.

Areal/vannlengde i den kommunen som har lengst tellende vannlengde/størst tellende areal legges til grunn ved tildeling av kvote. Det samme gjelder jakttid. Denne kommunen tildeler fellingstillatelser og rapporterer fellingsresultatet til statistiske formål.

§ 10. Kvoteutdeling

For godkjente vald tildeler kommunen fellingskvote innen 1. juni til den valdansvarlige.

§ 11. Rapport

Fellingsrapport skal sendes kommunen innen 10 dager etter jakttidens utløp.

Fylkesmannen og kommunen kan hver for seg eller i fellesskap pålegge jegerne å rapportere opplysninger om beverbestanden og felte dyr, og å samle inn organer m.v.

§ 12. Klage

Kommunens årlige kvotevedtak, vedtak om godkjenning av vald, herunder tellende vannlengde/areal kan påklages til fylkesmannen innen tre uker.

§ 13. Dispensasjon

Direktoratet kan i særlige tilfeller dispensere fra reglene i denne forskrift.

§ 14. Straff

Overtredelse av bestemmelsene i denne forskrift straffes etter straffereglene i viltlovens § 56.

§ 15. Ikrafttreden og oppheving

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 1998.

Fra samme tid oppheves forskrift av 14. mars 1972 om jakt og fangst av bever.

Kommentarer til forskrift om forvaltning av bever

(§ 1) Vassdragsvis forvaltning

Med vassdragsvis forvaltning av bever menes en forvaltning som legger beverens leveområde til grunn. Beverens levesett er knyttet til vann og vannstrenger av ulik størrelse, fra små bekker og opp til store vann. Normalt vil derfor vassdragsvis forvaltning av bever være mest hensiktsmessig. Bæreevnen for bever langs et vassdrag bestemmes av mattilgang.

Den kritiske faktoren er tilgangen på vier, selje, bjørk, osp, rogn og ask. Dette er arter som beveren nytter til vinterforråd.

Ideelt sett bør forvaltningen skje overordnet for hele vassdrag. Dette er imidlertid ikke alltid formålstjenlig i de største vassdragene. Her må fylkesmennene og kommunene finne fornuftige forvaltningsgrenser i samråd med rettighetshaverne.

Beveren kan opptre som skadegjører. Dette dreier seg først og fremst om undergraving og neddemming av dyrket mark, samt skade på stående skog. Felling av beitetrær langs vann og vassdrag er en del av beverens levesett. Slik felling og neddemming kan unntaksvis berøre såvidt store arealer at det kan betegnes som vesentlig skade. Kommunen må primært løse slike problemer ved å tilpasse bestandsstørrelsen gjennom ordinær jakt. Særlige skadesituasjoner må løses ved bruk av skadefellingstillatelser i medhold av viltlovens § 13, om felling av hjortevilt og bever som gjør skade.

(§ 2) Definisjoner av enkelte uttrykk

Innledningsvis i forskriften er det tatt inn forklaringer til enkelte ord som er gitt en spesiell betydning i forskriften.

Beverregion er en betegnelse på det samlede geografiske område som en fast og sammenhengende beverbestand bruker gjennom året. Avgrensning av en beverregion skal skje etter bestandens naturlige grenser. Slike naturlige grenser vil i mange tilfeller være vannskiller mellom vassdrag. Fastsettingen av grensene for regionen skal skje uavhengig av administrative grenser.

Vald er det geografiske område som er godkjent for jakt og fangst etter en eller flere bever, og som får tildelt fellingstillatelse fra kommunen. Dersom et vald deles opp av jaktrettshaverne, f.eks. slik at flere jaktlag får tildelt hvert sitt jaktområde, kalles disse jaktfelt.

Tellende vannlengde er antall løpende kilometer langs vann, tjern, elver og bekker hvor bever har fast tilhold eller fast bruk, og som naturlig nyttes til bosettings- og beiteområder for bever. Tellende vannlengde skal være hovedprinsippet kommunen nytter ved kvoteberegning og fordeling.

Tellende areal er det samlede arealgrunnlag i landskap sterkt oppbrutt av mindre vann, tjern og bekker, uten klart definerte vassdrag, og med en beverbestand som gjør bruk av hele området. Fylkesmannen kan ved jaktåpning avgjøre om hovedprinsippet med bruk av tellende vannlengde skal fravikes, eventuelt hvilke deler av kommunen som skal forvaltes etter hvilket prinsipp. Et vald som forvaltes både etter tellende vannlengde og areal tildeles kvote i henhold til tellende vannlengde i den delen av valdet det gjelder og tellende areal i den delen av valdet det gjelder.

Driftsplan skal være en flerårig plan utarbeidet av rettighetshaverne, med målsetting og retningslinjer for forvaltning og årlig avskyting av bever i et større vald. Driftsplaner må sikre en god oppnåelse av kommunens mål for beverforvaltninga, skal ha en varighet på 3-5 år og bygge på dokumentert kunnskap om bestandsforholdene for bever i området. Dette innebærer at et driftsplanområde må kunne dokumentere at det omfatter et visst antall kolonier for bever. Rettighetshaverne i driftsplanområdet utarbeider løsninger med tanke på beskatning, skadeforebygging og bestandsregistreringer. Driftsplanen må ha mål i tråd med offentlige miljømål og bør utvikles til å omfatte elementer i forhold til å tilgodese allmennheten og næringsutvikling basert på beverbestanden.

Kvotefri jakt: Kommunen kan godkjenne og fastsette vilkår for ordninger med kvotefri jakt og fangst der det foreligger godkjente driftsplaner.

(§ 3) *Åpning av jakt og fangst*

Myndigheten til å åpne for jakt og fangst på bever i en kommune, er lagt til fylkesmannen. Søknad om jaktåpning fremmes fra kommunen, og søknaden må være innsendt innen 1. april.

Kommunen skal i søknaden gi informasjon om beverbestanden, bl.a:

- når det er dokumentert bever i kommunen for første gang
- hvor stor en anslår bestanden til å være i dag (helst dokumentert gjennom tellinger/systematiske registreringer)
- om bestanden er avgrenset til en del av kommunen
- en vurdering av artens livsgrunnlag i kommunen (tilgang på føde langs vann og vassdrag)
- totalt tellende vannlengde/areal i kommunen (jf beverforskriftens definisjon)
- vurdering av om arten forårsaker skadepress på innmark og produktiv skog, og i tilfelle i hvilket omfang.

Åpning av jakt og fangst etter bever i en kommune fastsettes som forskrift, og må derfor forhåndsvarsles overfor de berørte interesser i samsvar med forvaltningslovens § 37. Dette kan kommunen f.eks. gjøre i form av informasjonsmøte, kunngjøring eller på annen hensiktsmessig måte, slik at berørte parter får anledning til å avgi uttalelse i saken.

Fylkesmannen fastsetter og kunngjør forskrift om åpning av jakt og fangst i vedkommende kommune i samsvar med forvaltningslovens § 38. Ved vurderingen må det legges vekt på de kriterier som er nevnt under kommunens søknad, og om bestanden av vedkommende art har nådd et nivå som gir bærekraftig høsting gjennom jakt og fangst. Gjenpart av forskriften sendes direktoratet.

Siden åpning av jakt og fangst fastsettes som forskrift og skal følge prosedyren for slike, praktiseres det ikke klagerett.

Dersom bestanden av bever i en kommune har gått så mye ned at det ikke lenger er grunnlag for jakt og fangst, har fylkesmannen også myndighet til å stenge for jakt og fangst ved å oppheve åpningsforskriften.

(§ 4) *Vilkår for jakt og fangst*

Jakt og fangst på bever krever at kommunen har utstedt fellingstillatelse. Fellingstillatelse utstedes kun til godkjente vald med tilstrekkelig tellende vannlengde/areal til å få tildelt minst én-1 bever det aktuelle jaktår. Godkjente vald som ikke

oppnår fellingstillatelse pga lavere kvote og større minste vannlengde/areal strykes ikke av valdregisteret, men kan ikke tildeles fellingstillatelse det aktuelle år. Vald med godkjent driftsplan og kvotefritak tildeles fellingstillatelse påført "Frittatt fra kvoteregulert jakt og fangst".

(§ 5) *Beverregion*

En beverregion er det samlede geografiske område med hovedvassdrag og sidevassdrag som en beverbestand bruker gjennom året. Kunnskap om naturlige avgrensinger av beverstammer er en forutsetning for en god forvaltning av beverressursene.

En beverregion kan strekke seg over hele eller deler av en eller flere kommuner.

Hvor strenge krav en skal stille til grensene mellom beverstammer vil være et praktisk skjønnsspørsmål i det enkelte tilfelle. Grensene vil ofte være sammenfallende med vassdrag og vannskiller.

Viltorganene på kommune- og fylkesnivå bør forsøke å kartlegge avgrensninger mellom delbestander i ulike vassdrag og områder. Fylkesmannens miljøvernavdeling vil være en naturlig faglig veileder. Rettighetshaverne skal drive fram dette arbeidet, som bl.a kan bestå i å:

- sammenholde forskningsmateriale, registreringsmateriale og jegerobservasjoner for å få et bilde av bevertettheten, alders- og kjønns sammensetning og eventuelle mønster når det gjelder inn- og utvandring av bever
- planlegge og gjennomføre nye undersøkelser og sammenlikne tilgjengelig materiale og informasjon om beverbiotoper, herunder beverens beiteforhold. Slik kan en få kunnskap om regionens bæreevne og registrere endringer i beiteforhold som har naturlige årsaker, slik som beverens egen beiting eller endringer forårsaket av skogsdrift eller andre menneskelige aktiviteter eller inngrep
- utarbeide en overordnet retningsgivende plan for forvaltning av bever innenfor regionen, herunder definere mål for forvaltningen av bever, utarbeide løsninger i forhold til lokale skadeproblemer, anbefale ulike virkemidler for å nå de oppsatte målene.

En beverstammes utbredelsesområde vil ofte krysse kommune- og fylkesgrenser, men likevel ha behov for forvaltning etter felles mål og virkemidler. Ettersom en beverstamme ikke gjennomfører omfattende trekk over store arealer slik som f.eks. en villreinstamme, vil behovet for en samordnet forvaltning normalt kunne løses ved et ordinært samarbeid mellom de berørte kommuner. Dersom berørte kommuner av spesielle årsaker likevel ønsker det, kan Direktoratet gjennom forskrift opprette en særskilt felles bevernemnd for en beverregion. I de områder slik bevernemnd er opprettet trer bevernemnda inn i kommunenes rolle. De berørte kommuner finansierer selv bevernemndas arbeid.

En forutsetning for et vellykket regionsamarbeid er at de berørte kommuner, brukerorganisasjoner og jaktrettshavere deltar. Slikt samarbeid må skje på grunnlag av at rettighetshaverne først organiserer seg i hensiktsmessige enheter. Brukergrupperingene kan delta i planarbeidet eller bli hørt av kommunen/bevernemnda i forbindelse med godkjenning av driftsplaner.

(§ 6) *Kvotefastsetting*

For bever fastsetter kommunen årlig fellingskvote på bakgrunn av bestandsutvikling o.l. Kommunen kan fastsette en kvote for hele kommunen, eller ulike kvoter for ulike soner. Dersom både tellende vannlengde og tellende areal nyttes som grunnlag for kvotefordeling i kommunen, må disse betraktes som separate soner. Kommunen fordeler den fastsatte fellingskvote til valdene i samsvar med tellende vannlengde/areal på det enkelte vald. Fordelingen skjer på bakgrunn av at samlet kvote divideres med tilgjengelig vannlengde/areal i kommunen som helhet eller i den aktuelle sone.

Når kommunen regner ut fellingskvoten for det enkelte vald ved å dividere valdets tellende vannlengde/areal med det beregnede vannlengde/areal for kommunen (eventuelt vedkommende sone), skal resultatet avrundes nedover til nærmeste hele dyr. Det kan på denne måten oppstå en differanse mellom den fellingskvote kommunen har vedtatt for hele området, og det antall dyr det faktisk blir skrevet ut fellingstillatelse på. Dette er et resultat av tildelingsmåten, og de mellomværende dyr skal ikke tildeles noen jaktrettshavere ved skjønnsmessig justering eller disponeres på annen måte.

Driftsplaner og kvotefritak

Der forholdene ligger til rette, bør det arbeides aktivt for etablering av store vald som kan være grunnlag for utarbeiding av driftsplaner. Slike vald bør basere seg på f.eks. utmarkslag/grunneierlag/elve-eierlag med faste vedtekter. Saksområdet for et slikt lag kan gjerne være videre enn bare beverjakt og fangst. Et driftsplanområde skal organiseres slik at det av kommunen kan godkjennes som ett vald og få kvotefritak, dvs at jakt og fangst kan utøves uten kvotebegrensning innenfor det området som omfattes av driftsplanen.

Ved organisering i store vald, kan en blant annet oppnå følgende fordeler:

- bedre mulighet for stammevis forvaltning, tilpasset beitegrunnlag og skadepress, noe som generelt gir en bedre beverforvaltning
- jaktrettshaverne tar i stor grad over beverforvaltningen
- felling av bever kan forskyves geografisk slik at skade kan forebygges
- enklere administrasjon
- det dannes grunnlag for samarbeid om annen utmarksutnytting
- en bedre næringsutnytting og mulighet for at beverstammen på ulike måter kan danne grunnlag for næringsutvikling.

De krav en bør stille til områdets størrelse vil kunne variere fra distrikt til distrikt, avhengig av bevertettheten, naturgitte forhold og til en viss grad eiendomsstrukturen. Kvotefritak bør likevel bare aksepteres der det årlig er grunnlag for felling av et betydelig antall bever. I driftsplanområder med kvotefritak utsteder kommunen på vanlig måte fellingstillatelse. Fellingstillatelsen må medbringes under jakt, og være påført "Fritatt fra kvoteregulert jakt og fangst" og stemplet av kommunen. Rettighetshavere som selger jaktkort må påse ved kortutforming at kontrollhensyn er ivaretatt.

Initiativ fra jaktrettshaverne til å opprette driftsplanområder bør behandles positivt fra de offentlige viltorganene.

Det er imidlertid en del forhold som bør påaktes i denne sammenheng:

- området må ha en fornuftig arrondering
- området bør helst omfatte vesentlige deler av leveområdet til en beverstamme
- opprettelsen av driftsplanområdet bør føre til en reell forvaltningsmessig og skjøtsmessig gevinst i forhold til eksisterende ordning
- innenfor området må det være grunnlag for å felle så mange dyr at det har en hensikt at jaktrettshaverne deltar mer aktivt i forvaltningen
- det er ikke intensjonen at eksisterende småvald skal kunne endre status til driftsplanområde utelukkende for å kunne oppnå kvotefritak.

Ved avgrensningen av et hensiktsmessig driftsplanområde, kan det ofte være et bra utgangspunkt å se på geografien, slik at dette favner hele eller en naturlig del av et vassdrag/beverområde.

Driftsplanens formål er å bidra aktivt til en positiv forvaltning av vedkommende beverstamme. Hovedmålsettingen må være å kunne holde en bestand med optimal produksjon og avkastning, sunne og friske dyr, og en bestand avpasset til leveområdets bæreevne og skade på annen virksomhet.

Dette kan oppnås ved en god planlegging, riktig beskatning og et løpende godt samarbeid mellom viltorganene, jaktrettshaverne og jegerne. De ansvarlige innenfor driftsplanområdet bør søke nødvendig faglig råd og veiledning i forbindelse med utarbeidelse av planen.

(§ 7) *Tellende vannlengde/areal*

Som hovedregel anbefaler direktoratet at N-50-kartverket (1:50.000) benyttes som grunnlag for fastsetting av tellende vannlengde/areal. Alternativt kan økonomisk kartverk nyttes. Det er viktig at valdene i kommunen vurderes etter de samme kriterier. All arealberegning/måling på kart "ser terrenget ovenfra" (horisontal projisert). Det skal derfor ikke foretas "justeringer" av vannlengde/arealtall for å ta hensyn til skrått eller kupert terreng.

Som tellende vannlengde skal regnes antall løpende kilometer langs vann, tjern, elver og bekker hvor bever har fast tilhold eller gjør seg fast bruk av som beiteområde. Kommunen utøver skjønn i forhold til vannlengde i vann og større elver med tanke på om bare en eller begge sider skal regnes. Dette skjønnet må basere seg på om avstanden mellom breddene er såvidt stor at to beverkolonier kan ha tilhold på hver sin bredd overfor hverandre.

Fordelingen av kvoten skjer som hovedregel på grunnlag av godkjent tellende vannlengde. Der eiendomsgrenser møtes midt i elver og bekker skal hver av rettighetshaverne få regnet som sin tellende vannlengde halvparten av lengden.

Fylkesmannen kan etter forslag fra kommunen godkjenne at tellende areal benyttes som beregningsgrunnlag. Dette kan nyttes for hele eller deler av kommunen. Et vald kan unntaksvis inneholde både tellende areal og tellende vannlengde. Kvoten beregnes etter alt areal som ligger innenfor området som skal forvaltes etter tellende areal og evt. all vannlengde som ligger innenfor område med tellende vannlengde.

Store vald kan videre ha areal som ligger i ulike soner for tildeling av kvote. Kvote skal da regnes ut på bakgrunn av tellende vannlengde/areal i de ulike sonene og føre til en totalkvote for valdet. Et vald kan følgelig også inneholde arealer som ligger

i soner der kommunen av ulike grunner kan velge å ikke tildele kvote et eller flere år.

Denne beregningsmåten er særlig myntet på tilsvarende topografi som en har i Agderfylkene og deler av Telemark, med landskap som er svært småkupert og mangler klare vassdrag. I denne type landskap vil det være kort avstand mellom småvann, bekker og grøfter som beveren bruker og en stor tetthet av bever arealmessig. Slik topografi fører til at tildeling av bever i henhold til vannlengde ikke blir relevant.

Det er viktig at kommunene tilstreber ryddighet og forutsigbarhet for rettighetshaverene vedrørende beregningsgrunnlag for kvotefordeling. Kommunene og fylkesmannen bør derfor være tilbakeholdne med å akseptere et svært sammensatt beregningsgrunnlag.

Som det fremgår av definisjonen på tellende areal skal dette gjelde arealgrunnlag der bever gjør bruk av hele området. Det er derfor ikke grunnlag for å nytte alt areal uansett kvalitet. Ved fastsetting av tellende areal skal det derfor ikke legges til grunn impediment, områder langt fra vann/vassdrag som ikke benyttes av bever eller lignende arealer. Kommunens avgjørelse av hva som kan regnes som tellende areal i slike områder kan påklages på vanlig måte til fylkesmannen ved valdgodkjenning. For å få godkjent et gitt areal som tellende må søker kunne godtgjøre at bever nytter området.

Kommunen kan utelukke fra beregningsgrunnlaget vannlengder/arealer som har fått en sterkt redusert verdi som viltområde på grunn av inngrep eller utbygging. Slikt vedtak kan bare omfatte det arealet som reint fysisk er omdisponert, altså ikke omkringliggende områder som periodevis kan være belastet med ferdsel som følge av utbyggingen.

Der det foreligger reguleringsplan eller annen arealdisponeringsplan og utbyggingen er gjennomført vil det være naturlig å legge denne til grunn for arealavgrensningen. Kommunens vedtak om å utelate slike områder som tellende vannlengde/areal, kan på vanlig måte påklages til fylkesmannen.

(§ 8) Godkjenning av vald

Søknad om å få godkjent et bevervald sendes kommunen. Forskriften lister opp de opplysninger som skal være med i søknaden.

Vedlagt søknaden skal det være et kart som klart viser yttergrensene for valdet, fortrinnsvis i målestokk 1:50.000. Kommunen må sammenholde grensene det søkes om med fastsatte grenser for tilstøtende vald. Dersom det er eiendommer innenfor yttergrensene som ikke er med i valdet, skal disse også tegnes inn og markeres på kartet.

Dersom kommunen finner at en søknad er ufullstendig, skal den straks returneres avsenderen. Det er grunneierne selv som står ansvarlig for opplysningene i søknaden gjennom sine underskrifter. Dersom valdet er identisk med et sameie, en allmenning, et felles viltområde (§ 37) eller et organisert grunneierlag, vil dette ha et valgt styre e.l. I slike tilfeller er det tilstrekkelig at en lovlig valgt representant underskriver søknaden på vegne av alle jaktrettshaverne.

Alle vald skal ha en valdansvarlig. Vald med flere grunneiere/jaktrettshavere utpeker selv en valdansvarlig. Denne personen skal også underskrive søknaden. Hensikten med dette er i første rekke at kommunen skal ha en fast kontaktperson i spørsmål som gjelder søknaden, valdet, tildeling av fellingstillatelse og rapportering m.v. Denne personen er ikke ansvarlig overfor kommunen for selve jakt- og fangstutøvelsen.

Kommunen skal ved sin behandling av søknaden ta stilling til om den sum tellende vannlengde/areal som blir oppgitt kan godkjennes. Kommunens godkjenning påføres søknaden. Dersom kommunen ikke er sikker på om oppgitt tellende vannlengde/areal er korrekt, kan den sørge for at vannlengde/arealet blir kontrollmålt av en nøytral instans, eksempelvis i teknisk etat i kommuneadministrasjonen eller ved landbrukskontoret.

Kommunen plikter ikke å behandle søknader om godkjenning av vald som er innkommet etter søknadsfristen 1. mai. Det er imidlertid ikke noe formelt til hinder for at slike søknader kan behandles. I slike tilfeller må kommunen bl.a vurdere om godkjenningen av det omsøkte vald kan være til skade for andre vald gjennom at det utløser behov for omorganisering også av disse. Godkjenning av nye vald bør unngås etter at fellingstillatelsene er skrevet ut.

Kommunen skal sørge for at det er utarbeidet liste eller kartotek over samtlige godkjente vald i kommunen. Valdene skal videre være tegnet inn på et samlekart som ajourføres etter behov.

Dagens hjorteviltvald, i første rekke elgvaldene, vil i stor grad kunne fungere som bevervald forutsatt at de oppfyller kravene gitt i forskriften.

Der hvor eksisterende valdstruktur (avgrensning, form, størrelse) er til hinder for en rasjonell og effektiv ressursutnytting, bør kommunen i samarbeid med jaktrettshaverne arbeide for bedre ordninger. At et vald er godkjent må ikke være til hinder for

at det arbeides for bedre løsninger.

Et minimumskrav for å få godkjent et vald er at dette ligger innenfor den avgrensning som er vedtatt for vassdraget/området, og minst tilsvarer den vannlengde/areal som er grunnlag for felling av minst en bever det aktuelle jaktår. Valdet skal være sammenhengende og ha en avgrensning og arrondering tilpasset en sikkerhetsmessig forsvarlig jakt- og fangstutøvelse. Med dette forstås at jakt og fangst må kunne drives på en effektiv og sikkerhetsmessig forsvarlig måte.

Ved valdgodkjenning må kommunen utøve et betydelig skjønn i forhold til følgende punkter:

- det er som hovedregel tellende vannlengde/areal som skal være sammenhengende
- eiendommer der jaktrettshaveren ikke har stilt sin jaktrett til disposisjon kan godtas innenfor valdets yttergrenser, men ikke som en del av valdet. Disse eiendommene kan derfor ikke medtas som tellende vannlengde/areal eller brukes som jakterreng. Dersom en eller flere slike eiendommer deler valdet i to, kan ikke valdet betraktes som sammenhengende og skal ikke godkjennes
- i tillegg til tellende vannlengde/areal er det opp til søkeren om valdet skal omfatte andre arealtyper. I og for seg er det naturlig om valdgrensene legges til de aktuelle eiendomsgrensene. Valdets brutto vannlengde/areal kan derfor bestå av områder som ikke gir tellende vannlengde eller areal. Det er imidlertid tellende vannlengde/arealet kommunen skal ta stilling til når det gjelder sammenheng og kvotetildeling. Fellingstillatelsen er derimot gyldig over hele valdet.

Søknadsfristen for godkjenning av nytt vald er 1. mai. Denne fristen gjelder også ved senere endring av valdets yttergrenser/tellende vannlengde i tilfeller der eiendommer slutter seg til, eller går ut av tidligere godkjente vald. Ved endring av valdets yttergrense/tellende vannlengde fattes nytt godkjenningsvedtak. Dersom kommunen vurderer endringene som så betydelige at valdet bør vurderes på nytt, må det kreves ny søknad om godkjenning av valdet innen 1. mai. En eiendom kan ikke trekkes ut av et godkjent vald med virkning for samme jaktår etter 1. mai.

Dersom minste vannlengde/areal i en hel kommune eller en del av en kommune økes som følge av kvotenedsettelse, kan dette medføre at enkelte små vald (oftest 1-dyrsvald) ikke lenger har nok tellende vannlengde/areal til å få tildelt kvote. Valdet skal da ikke ha tildelt fellingstillatelse det året, men det kan fortsatt betraktes som godkjent, ettersom kvotestørrelsen vurderes på nytt hvert år i forhold til de opptrukne kriterier. Små vald som stadig kommer i en slik situasjon må søkes slått sammen med nabovald.

Kommunen kan kreve at det fremmes ny søknad om godkjenning av et vald. Et slikt krav fra kommunens side må imidlertid ha en klar saklig begrunnelse. Eksempler på dette kan være at det har oppstått uklare rettighetsforhold som medfører tvist om utøvelsen av jakt og fangst på valdet, at det kan påvises feil ved beregningene som er lagt til grunn for den tidligere godkjenning av valdet, eller at det skal foretas en total nyorganisering av valdene i hele eller deler av kommunen. Kommunen kan imidlertid ikke sette krav som ikke er hjemlet i lov og forskrifter i forbindelse med slik ny godkjenning, f.eks. kreve at valdet skal være så stort at det omfatter et visst antall fellingstillatelser. Slike sammenslåinger kan bare komme i stand ved frivillige ordninger eller vedtak om organisering etter viltlovens § 37.

Inndeling av et vald i flere jaktfelt er en ordning jaktrettshaverne kan praktisere for større vald. Flere jaktlag vil da kunne jakte på samme vald til samme tid, noe som vil kunne effektivisere jakt og fangstutøvelsen. Slike ordninger vil også kunne øke tilbudet av jaktmuligheter og legge til rette for en bedret næringsmessig utnyttning av utmarka, f.eks. ved at et eller flere av jaktfeltene leies ut utenom grunneiernes egne rekker. En vil også kunne styre avskytingen til deler av valdet der det av bestandsmessige årsaker eller av hensyn til skadeproblemer er ønskelig med et stort uttak av dyr. Det er heller ingenting i veien for at jaktrettshaverne kan åpne grensene mellom jaktfeltene utover i jakta etterhvert som noen av jaktlagene har fylt sin andel av kvoten. De enkelte jaktfelt bør imidlertid være så store at hvert felt tilfredsstiller målsettingen om effektiv jakt og fangstutøvelse. Et vald bør ikke deles inn i flere jaktfelt enn det som tilsvarer antall fellingstillatelser valdet disponerer, da dette kan medføre fare for overskyting av valdets samlede kvote.

(§ 9) Vald over kommune- og fylkesgrenser

De berørte kommuner kan på egenhånd godkjenne vald både over kommune- og fylkesgrenser. Kommunen som har størst tellende vannlengde/areal tildeler kvote til valdet og denne kommunens jakttid gjelder i hele valdet.

Dersom kommunene ikke er enige, overtar fylkesmannen førsteinstansbehandlingen av saken. Ligger kommunene i to ulike fylker er fylkesmannen i det fylket med størst tellende vannlengde/areal i valdet førsteinstans.

Den kommunen som tildeler kvote til valdet rapporterer fellingsresultatet fra slike vald til statistiske formål. De øvrige berørte kommuner bør underrettes om tildeling og fellingsresultat.

(§ 10) Kvoteutdeling

Hovedregelen er at godkjente vald automatisk tilsendes fellingstillatelse hvert år for det antall dyr som valdets tellende vannlengde/areal tilsier. Jaktrettshaverne skal derfor ikke sende årlige søknader om fellingstillatelse.

Det er i forbindelse med søknader om godkjenning av vald kommunen skal ta stilling til om kriteriene for slik godkjenning foreligger (tellende vannlengde/areal, arrondering, rettighetsforhold m.v). I enkelte unntakstilfeller kan det imidlertid oppstå forhold innenfor et allerede godkjent vald, f.eks. tvist om jaktrettigheter, som medfører at jaktrettshaverne ikke kan bli enige om hvordan jakt og fangst skal utøves. I slike tilfeller er det et ubetinget utgangspunkt at en skal forsøke å oppnå en minnelig/midlertidig ordning slik at jakt og fangst fortsatt kan gjennomføres mens tvisten avklares av partene, eventuelt ved bruk av domstolene.

Dersom det ikke er mulig å oppnå en minnelig ordning, ligger det under forvaltningens (kommunens) frie skjønn å avgjøre om det skal tildeles fellingstillatelse til valdet. Kommunen har derfor anledning til helt eller delvis å nekte å utstede fellingstillatelse til valdet for kortere eller lengre tid. Delvis nekting kan f.eks. innebære at det ikke tildeles fellingstillatelse for den delen av valdet som er omtvistet. Direktoratet vil imidlertid sterkt understreke at forvaltningsmessige hensyn tilsier at jakt og fangst så langt som overhodet mulig bør gå sin gang, og adgangen til å nekte fellingstillatelse bør derfor bare benyttes helt unntaksvis.

(§ 11) Rapport

Rapportplikten innen 10 dager etter jakttidens utløp bør om nødvendig innskjerpes overfor ansvarlig for valdet. Kommunen sammenstiller rapportene og fører kommunevis statistikk over felte bever.

Dersom et vald ikke overholder sin rapportfrist for fellingsresultatet, skal kommunen sende en skriftlig purring. I purringen skal det varsles at hvis valdet fortsatt ikke rapporterer, kan dette føre til straff.

Forskriften hjemler adgang til å pålegge jegerne å samle inn opplysninger om beverbestanden. Videre kan jegerne pålegges å ta vare på og om nødvendig bringe til oppsamlingsplass deler av viltet for vitenskapelige undersøkelser eller andre særlige formål. Slike pålegg bør fortrinnsvis gis i samråd med fylkesmannen og eventuelt ansvarlig forskningsinstitusjon. Ofte kan det være vel så hensiktsmessig å løse dette gjennom anmodning om frivillig innlevering av materiale.

(§ 12) Klage

I følge forvaltningsloven er det adgang til å påklage enkeltvedtak som et offentlig forvaltningsorgan fatter.

De enkeltvedtak kommunen kan fatte med hjemmel i beverforskriften er i første rekke knyttet til søknader om valdgodkjenning og kvotefastsetting. Kommunen skal gjøre kjent at det er klageadgang på slike vedtak. Ordinær frist for å påklage vedtak er innen 3 uker fra vedkommende er gjort kjent med vedtaket.

Direktoratet presiserer at tildeling til det enkelte vald skjer på grunnlag av et samlet kvotevedtak for kommunen. Fordelingen bygger på den vannlengde/areal som er fastsatt ved valdgodkjenning. Det er derfor adgang til å påklage kommunens samlede kvotefastsettelse årlig, men ikke fordelingen til det enkelte vald. Denne er gitt ved arealoppgaver som legges til grunn ved valdgodkjenningen. Det understrekes også at vedtaket om arealgrunnlag kan påklages kun ved valdgodkjenning, og er ikke gjenstand for årlig vurdering dersom det ikke skjer endringer i valdets grenser.

Eventuell klage skal stiles til fylkesmannen, men sendes til kommunen for klagebehandling. Klagen skal nevne den endring som ønskes og bør også nevne de grunner som anføres. Dersom kommunen ikke fullt ut tar klagen til følge, skal den sendes fylkesmannen for endelig avgjørelse. Kommunen skal begrunne vedtaket og henvise til hjemmelen som er anvendt. Kommunens klagebehandling skal skje uten unødig forsinkelse. Av hensyn til utsending av fellingstillatelse, kommunens begrensede muligheter til å holde ekstra møter p.g.a. seint innkomne klager m.v., bør oversittelse av klagefristen behandles relativt strengt.

Klage på vedtak i bevernemnda skal stiles til fylkesmannen og håndteres på tilsvarende måte i bevernemnda. Dersom beverregionen går over flere fylker behandles klagen av den fylkesmannen for det fylket med størst areal i regionen.

Andre relevante opplysninger

Nødvendige papirer under jakt og fangst

Enhver som deltar i jakt etter bever med gevær eller som selv driver fangst etter bever skal ha betalt jegeravgift for

gjeldende jaktår. Bevis for betalt jegeravgift og bekreftelse på at fellingstillatelse foreligger skal alltid medbringes under jakt og fangst.

Den grunneier som leier ut jaktrett eller gir en annen person adgang til å jakte på sin grunn har plikt til å forvise seg om at disse papirer er i orden. Ifølge viltloven er grunneier også selv ansvarlig for at papirene er i orden.

Jakt uten tillatelse fra grunneier kan rammes av straffelovens § 407.

Jakt og fangst på bever

I "Forskrift om våpen og ammunisjon til storvilt- og til småviltjakt, og skyteprøve for storviltjegere" av 21. mars 1997 nr. 257, (Rundskriv 2/97) er krav til våpen og ammunisjon til beverjakt fastsatt. Det stilles krav til anslagsenergi for rifle som skal brukes under beverjakt (980 joule / 100 kgm på 100 m). For jakt etter bever med hagle er det ikke tillatt å bruke større hagl enn norsk nr. 2 (3,5 mm) og minimum 100 hagl i patronen. Hagle bør benyttes med største varsomhet på beverjakt. Det bør ikke løsnes skudd på bever med hagle på mer enn 10-15m hold. Skudd med hagle mot svømmende bever må ikke forekomme. Ved bruk av hagle må skuddet rettes mot hals/hode/framkropp og fra siden. Ved jakt med rifle bør det brukes ekspanderende ammunisjon.

I forhold til fangst av bever gjelder Rundskriv 3/97 "Forskrift om bruk av fangstredskaper" av 1. mars 1997. Særlig relevante bestemmelser er §§ 3, 8, 9 og 10:

Det er kun slagfelle som er tillatt til fangst av bever.

Slagfeller skal virke slik og ha slik slagkraft at bever som fanges blir drept øyeblikkelig. Slagfelle skal ha en slagmekanisme som slår ovenfra og ned mot dyrets kranium/nakke, eller som med et sakseslag slår mot dyrets kranium/nakke. Slagfelle til fangst av bever og bisamrotte skal alltid plasseres under vann.

Det skal føres tilsyn med redskapet hver uke.

Den som skal bruke slagfelle til fangst av bever plikter å gi skriftlig melding til kommunen før fangsten tar til.

Normalt vil slagfeller av typen Conibear no 330/2 eller lignende konstruksjoner være den type feller som er egnet til beverfangst. Fellene må settes på en slik måte at beveren avlives momentant, og at utilsiktet fangst av annet vilt, som f.eks. oter, unngås.

Felling av bever som gjør skade

Ved fangst/felling av skadegjørende bever stilles de samme krav til feller, våpen og ammunisjon som under ordinær jakt og fangst. Slik felling/fangst skjer etter kommunalt vedtak, jf viltlovens § 13. Såvidt mulig bør en unngå å gi tillatelse til skadefelling av bever om våren og sommeren i den tid at beveren har små unger. Generelt bør kommunene gjennom kvotefastsetting og fordeling søke å avgrense skadeproblemer gjennom ordinær jakt og fangst, og derigjennom legge til rette for at bestanden avpasses både næringsgrunnlag og skadepress.